

Instituția medico-sanitară IMSP Centrul de Sănătate Edinet	PROCEDURĂ OPERAȚIONALĂ MĂSURAREA FRECVENȚEI CARDIACE	Ediția: I Nr. de ex.: 50
	Cod: P.O.4	Revizia: - Nr. de ex. : -
		Exemplar nr.:

Număr PO 4

Titlul PO MĂSURAREA FRECVENȚEI CARDIACE

	Nume și prenume	Funcție	Semnătura	Data
Elaborat	Lupu Angela	Medic de familie, Sef sectie		19.12.2019
Verificat	Negrea Lilia	Sef Adjunct		26.12.2019
Autorizat	Gutan Oleg	Șef IMPS CS Edinet		30.12.2019

Data intrării în vigoare:	02.01.2020
Data reviziei:	

(în anexă)

Însușită de			
Nume și Prenume	Funcție	Semnătura	Data
Darieva Liudmila	medic de familie		02.01.2020
Postolachi Eleonora	medic de familie		02.01.2020
Romanaș Violeta	medic de familie		02.01.2020
Gheciu Lidia	medic de familie		02.01.2020
Sorocan Ecaterina	medic de familie		02.01.2020
Șcerbatiuc Olga	medic de familie		02.01.2020
Grăjdeanu Luminița	medic de familie		02.01.2020
Slivciuc Alla	medic de familie		02.01.2020
Gladîș Agafia	medic de familie		02.01.2020
Varari Svetlana	a/medical de familie		02.01.2020
Gorcinscaia Anfisa	a/medical de familie		02.01.2020
Gancescu Inna	a/medical de familie		02.01.2020
Furmanciuc Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
Ștefanschi Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Neamțu Stela	a/medical de familie		02.01.2020
Focova Valentina	a/medical de familie		02.01.2020

Crețu Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
Gladîș Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
Cucer Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
Croitoru Lucica	a/medical de familie		02.01.2020
Chitic Cristina	a/medical de familie		02.01.2020
Turchin Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Gancescu Rodica	a/medical de familie		02.01.2020
Guțu Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Rața Victoria	a/medical de familie		02.01.2020
Russu Galina	a/medical de familie		02.01.2020
Ciobanu Emilia	a/medical de familie		02.01.2020
Guzinco Victoria	a/medical de familie		02.01.2020
Comarnițchi Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
Ștefăniță Zinaida	a/medical de familie		02.01.2020
Bradu Marina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Tîrnova			02.01.2020
Dolghi Natalia	medic de familie		02.01.2020
Dolghii Emilia	a/medical de familie		02.01.2020
Dumitrașcu Liliana	a/medical de familie		02.01.2020
Goraș Maria	a/medical de familie		02.01.2020
Poverjuc Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Bejenari Adriana	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Gordinești			02.01.2020
Delev Eugenia	medic de familie		02.01.2020
Pîntea Silvia	a/medical de familie		02.01.2020
Rusu Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
Tureac Iulia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Trinca			02.01.2020
Semeniuc Liudmila	medic de familie		02.01.2020
Gherghelegiu Emilia	a/medical de familie		02.01.2020
Bajurean Ecaterina	a/medical de familie		02.01.2020
Vulpe Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Balan Steluța	a/medical de familie		02.01.2020

OS Constantinovca			02.01.2020
Bajurean Mihail	medic de familie		02.01.2020
Cojocari Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Vișoara			02.01.2020
Pirojoc Rodelia	a/medical de familie		02.01.2020
Pîslari Maria	a/medical de familie		02.01.2020
Perojoc Zinaida	a/medical de familie		02.01.2020
Vasilcov Rodica	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Bădragii Vechi			02.01.2020
Abdușa Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Dandara Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Cucuonești			02.01.2020
Gheorghița Violeta	medic de familie		02.01.2020
Abadovschi Angela	a/medical de familie		02.01.2020
Ceaicovschi Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
Coroma Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Bleșteni			02.01.2020
Grădinaru Ion	medic de familie		02.01.2020
Grădinaru Liliana	a/medical de familie		02.01.2020
Tcaci Maria	a/medical de familie		02.01.2020
Gredinari Marina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Bădragii Noi			02.01.2020
Agapii Angela	medic de familie		02.01.2020
Cucu Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Dropca Alexandra	a/medical de familie		02.01.2020
Pirojoc Natalia	infirmieră		02.01.2020
OMF Corpaci			02.01.2020
Gheorghiță Emilia	a/medical de familie		02.01.2020
Moisa Aurica	a/medical de familie		02.01.2020
Corochi Aurica	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Chiurt			02.01.2020
Guțu Ala	a/medical de familie		02.01.2020

Tatarciuc Tamara	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Fetești			02.01.2020
Scutari Lilia	medic de familie		02.01.2020
Ursan Silvia	a/medical de familie		02.01.2020
Guțu Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Ursan Ludmila	a/medical de familie		02.01.2020
Seu Doina	a/medical de familie		02.01.2020
Guțu Mariana	a/medical de familie		02.01.2020
Moraru Stela	a/medical de familie		02.01.2020
Moraru Livia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Lopatnic			02.01.2020
Turchin Aurica	medic de familie		02.01.2020
Ursan Veronica	a/medical de familie		02.01.2020
Roșca Sofia	a/medical de familie		02.01.2020
Calmacova Viorica	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Zăbriceni			02.01.2020
Podaru Liliana	medic de familie		02.01.2020
Gîra Anjela	a/medical de familie		02.01.2020
Urzîca Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Onești			02.01.2020
Sîнца Galina	a/medical de familie		02.01.2020
Banaga Catalina	a/medical de familie		02.01.2020
OS Alexeevca			02.01.2020
Tarnovscaia Liliana	a/medical de familie (temporar)		02.01.2020
Antohei Mihail	a/medical de familie (prin cumul)		02.01.2020
OMF Hlinaia			02.01.2020
Gîza Victor	medic de familie		02.01.2020
Samatiuc Alexandra	a/medical de familie		02.01.2020
Cojocari Angelia	a/medical de familie		02.01.2020
Cebanița Marcelia	a/medical de familie		02.01.2020
Țaruș Lilia	a/medical de familie		02.01.2020

Vicol Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Brînzeni			02.01.2020
Cibotaroș Galina	șef, medic de familie		02.01.2020
Solovan Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Bejenaru Ala	a/medical de familie (prin cumul)		02.01.2020
Șochichiu Diana	a/medical de familie (prin cumul)		02.01.2020
OMF Buzdugeni			02.01.2020
Ganceriuc Ghenadi	a/medical de familie		02.01.2020
Gheras Galina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Hincăuți			02.01.2020
Popușoi Nicolae	medic de familie		02.01.2020
Dovbenko Ala	a/medical de familie		02.01.2020
Lelenco Angela	a/medical de familie		02.01.2020
Nirauța Mariana	a/medical de familie		02.01.2020
Rusu Ina	a/medical de familie		02.01.2020
OS Poiana			02.01.2020
	infirmieră		02.01.2020
OS Clișcăuți			02.01.2020
Dascal Oxana	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Parcova			02.01.2020
Boghiu Clavdia	medic de familie		02.01.2020
Ciolacu Claudia	a/medical de familie		02.01.2020
Tataru Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
Snegur Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Rotunda			02.01.2020
Vataman Elena	a/medical de familie		02.01.2020
Plîngău Aglaia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Ruseni			02.01.2020
Gaitur Mihaela	medic de familie		02.01.2020
Tomașenco Anna	a/medical de familie		02.01.2020

Rusanovschi Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
Strechii Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Goleni			02.01.2020
Atamaniuc Mihail	Medic de familie		02.01.2020
Guranda Lilia/Ghebea Ala	a/medical de familie		02.01.2020
Neamțu Aurica	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Burlănești			02.01.2020
Șoric Elena	a/medical de familie		02.01.2020
Rusu Stela	a/medical de familie		02.01.2020
Drețcari Tatiana	infirmieră temporar		02.01.2020
OMF Fântâna Albă			02.01.2020
Baban Eugenia	a/medical de familie		02.01.2020
Bradu Oxana	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Cepeleuți			02.01.2020
Teleucă Andriana	medic de familie		02.01.2020
Poleanscaia Svetlana	a/medical de familie		02.01.2020
Ciubataia Silvia	a/medical de familie		02.01.2020
Lupan Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Gonța Lilia	a/medical de familie		02.01.2020
Gorea Galina	a/medical de familie		02.01.2020
OS Rîngaci			02.01.2020
Dobrovolscaia Anna	a/medical de familie		02.01.2020
OS Vancicăuți			02.01.2020
Bagrin Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Chetroșica Nouă			02.01.2020
Gîsca Nedejda	a/medical de familie		02.01.2020
Bătrînac Ina	a/medical de familie		02.01.2020
Petrov Niculina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Brătușeni			02.01.2020
Tamazlîcaru Valentina	medic de familie		02.01.2020
Domușciu Maria	medic de familie		02.01.2020

Buga Elena	medic de familie		02.01.2020
Parnet Ecaterina	a/medical de familie		02.01.2020
Cornigruța Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Șpac Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
Rusnac Liubovi	a/medical de familie		02.01.2020
Magaz Oxana	a/medical de familie		02.01.2020
Pasicinic Liudmila	a/medical de familie		02.01.2020
Buga Ina	a/medical de familie		02.01.2020
Ungurean Xenia	a/medical de familie		02.01.2020
Ravlo Liubovi	a/medical de familie		02.01.2020
Sandu Svetlana	a/medical de familie		02.01.2020
Ceban Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Goreaceaia Elena	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Șofrîncani			02.01.2020
Caprian Olga	medic de familie		02.01.2020
Stănescu Angela	a/medical de familie		02.01.2020
Andruh Maia	a/medical de familie		02.01.2020
Atamaniuc Valentina	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Stolniceni			02.01.2020
Macovscaia Tatiana	a/medical de familie		02.01.2020
Nița Natalia	a/medical de familie		02.01.2020
Pidcasistaia Aliona	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Gașpar			02.01.2020
Muntean Irina	medic de familie		02.01.2020
Gutium Galina	a/medical de familie		02.01.2020
Prisacari Maria	a/medical de familie		02.01.2020
Harea Silvia	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Alexandreni			02.01.2020
Balan Angela	medic de familie		02.01.2020
Postovan Alexandra	a/medical de familie		02.01.2020
Ciubotaru Angela	a/medical de familie		02.01.2020
OMF Terebna			02.01.2020

Postolachi Adela	medic de familie		02.01.2020
Postolachi Ana	a/medical de familie		02.01.2020
Răţoi Ecaterina	a/medical de familie		02.01.2020
Moisa Svetlana	a/medical de familie		02.01.2020

1. MOTIVAȚIE

Măsurarea frecvenței cardiace reprezintă o activitate de bază la nivelul cabinetului medical, ca parte a examenului clinic general. Procedura se regăsește în mai multe protocoale clinice naționale și este monitorizată într-unul dintre indicatorii de performanță la nivelul asistentei medicale primare. De asemenea, având în vedere că bolile cardiovasculare reprezintă principala cauză de deces în Republica Moldova, iar fibrilația atrială este unul din factorii de risc importanți în mortalitatea prin boala cardiovasculară, se justifică introducerea acestei proceduri operaționale.

2. SCOP

- Determinarea numărului de bătăi cardiace pe minut;
- Obținerea de informații despre activitatea inimii și despre starea arterelor;
- Aprecierea răspunsului inimii la medicația cardiacă, activitate sau stres.

3. INTRODUCERE / DEFINIȚIE

Frecvența cardiacă reprezintă numărul de cicluri cardiace pe unitatea de timp (pe minut, prin convenție). Frecvența cardiacă în repaus, la vârsta adultă, variază după subiect, între 60 și 100 pulsații pe minut. Ea este mai rapidă la copil și se micșorează ușor la subiecții în vârstă.

4. DOMENIU DE APLICARE

Centru de sănătate - cabinet triaj, OMF, OS, la domiciliu.

5. GLOSAR

Neaplicabil

6. ROLURI ȘI RESPONSABILITĂȚI

Responsabil de proces – Asistenta medicală

Echipa de proces – Medic de familie + asistenta medicală

Asistenta medicală

- Înregistrează pacientul;
- Măsoară frecvența cardiacă la fiecare pacient care se prezintă la centrul de sănătate;
- Înregistrează valorile frecvențe cardiace în fișa medicală a pacientului.

7. DESCRIEREA PROCEDURII

Materiale necesare

- Ceas cu secundar;

Pregătirea pacientului

Psihică:

- Se explică pacientului procedura pentru a reduce emoțiile, teama și a obține colaborarea;
- Se asigură un repaus psihic de cel puțin 5 minute înainte de măsurare;
- Se obține consimțământul informat al pacientului;

Fizică

- Se asigură un repaus fizic de cel puțin 5 minute înainte de măsurare;
- Se așează pacientul în poziție confortabilă în funcție de starea generală:
- În decubit dorsal cu membrul superior întins pe lângă corp, articulația mâinii în extensie, mâna în supinație (palma orientată în sus);
- În poziție semișezândă (în pat sau în fotoliu) antebrațul în unghi drept sprijinit pe suprafața patului, mâna în supinație și extensie.

Efectuarea procedurii

- Măinile se spală cu apă și săpun și se șterg cu un prosop de unică folosință;
- Se reperează artera radială la extremitatea distală a antebrațului, pe fața anterioară (internă), în șanțul radial aflat în prelungirea policelui;
- Se plasează degetele index, mediu și inelar (2,3,4) deasupra arterei radiale reperate;
- Se exercită o presiune ușoară asupra arterei pe osul radius, astfel încât să se perceapă sub degete pulsațiile sângelui;
- Se fixează un punct de reper pe cadranul ceasului de mână;
- Se numără timp de 1 minut pulsațiile percepute sub degete, sau 30 secunde și înmulțite cu doi numărul pentru a obține rata pulsului pe minut;

- Se apreciază ritmul, amplitudinea și elasticitatea peretelui arterial în timp ce se măsoară frecvența;
- Se spală mâinile.

Notarea procedurii

- Se înregistrează frecvența pulsului în fișa medicală notând: numele pacientului, data înregistrării, rata;

Modificări în situațiile în care procedura nu poate fi efectuată corespunzător

- Dacă pulsul radial nu este palpabil se caută alte artere accesibile pentru măsurare:
 - ✓ artera temporală: la un lat de deget deasupra și lateral de stânca temporalului, în dreptul pavilionului auricular;
 - ✓ artera carotidă externă (dreaptă sau stânga): pe fața anterioară a gâtului, în șanțul delimitat de laringe (anterior) și mușchiul sternocleidomastoidian (lateral);
 - ✓ artera pedioasă – pe fața dorsală a piciorului, în dreptul primului șanț intermetatarsian;
 - ✓ artera femurală – în regiunea inghinală, la nivelul triunghiului lui Scarpa;
 - ✓ apex (vârful inimii) – pulsul apical, în spațiul 5 intercostal pe linia medioclaviculară stângă;
 - ✓ la nou născut și la sugar în primele luni de viață pulsul se poate măsura în timpul somnului la nivelul fontanelei;
- Pulsățiile se pot percepe și număra aplicând mâna pe regiunea precordială;
- La copii mai mari măsurarea se poate face prin comprimarea unei artere pe un plan dur: radială, cubitală, temporală, pedioasă, humerală, femurală, carotidă;
- În timpul măsurării copilul trebuie să fie liniștit deoarece agitația și plânsul accentuează bătăile inimii;
- La copiii sub 2 ani se evită măsurarea pulsului radial întrucât rata crescută și aria mică de palpate pot determina valori inexacte;
- La copiii peste 2 ani rata pulsului radial se obține atunci când sunt liniștiți sau dorm, întrucât este dificil să obții colaborarea copilului de a rămâne cu mâna nemișcată;
- La copil, pentru o acuratețe maximă, rata pulsului se numără timp de 1 minut.

Educarea pacientului

Pacientul se învață să-și măsoare singur pulsul periferic la arterele carotidă sau temporală întrucât sunt mai accesibile pentru autopalparea la domiciliu:

- Se instruește pacientul să exercite o presiune ușoară folosind 3 degete pentru palpate;
- Se informează pacientul/familia care sunt valorile normale ale pulsului, caracteristice vârstei;
- Se instruește pacientul/familia să ia legătura cu medical curant ori de câte ori valorile ratei pulsului sunt deviate de la normal și starea generală a pacientului se modifică.
- Se oferă pacientului un tabel cu valori orientative (tabelul din Format special).

8. FORMAT SPECIAL

Tabel. Valorile normale ale frecvenței cardiace

Vârsta	Rata aproximativă	Rata medie
Nou-născut	120 -160	140
1- 21 uni (sugar)	100- 140	120
12 luni – 2 ani	80-130	110
2 ani - 6 ani	75-120	100
6 ani – 12 ani	75-110	95
Adolescent	60-100	80
Adult	60-100	80

9. DOCUMENTE DE REFERINȚĂ

- Ordinul Ministerului Sănătății nr. 695 din 13.10.2010 cu privire la Asistența Medicală Primară din Republica Moldova;
- Acte normative de standardizare a serviciilor medicale (ghiduri practice, protocoale clinice naționale, protocoale clinice standardizate pentru medicii de familie, standarde medicale de diagnostic și tratament, algoritmi de conduită).